

**UCHWAŁA NR XVII/121/17
RADY GMINY NOWE PIEKUTY**

z dnia 6 lutego 2017 r.

**w sprawie uchwalenia gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar
przemocy w rodzinie na lata 2017-2020**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016, poz. 446 z późn. zm.) w związku z art.6 ust.2 pkt 1 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr z 2015r, poz. 1390 z późn. zm.) Rada Gminy uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Radziszewski

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2017-2020

I. I. WIADOMOŚCI OGÓLNE

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie powstał na postawie diagnozy środowiska przedstawionej w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nowe Piekuty na lata 2014 -2022 oraz informacji instytucji działających w tym obszarze. Założenia programu są zgodne z misją samorządu lokalnego w sprawie rozwiązywania problemów społecznych zawartych w Strategii Rozwoju Gminy na lata 2015 - 2022.

Program realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne:

Ustawę z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390)

Ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2016r poz.930 ze zm.);

Ustawę z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015, poz. 2082, ze zm. zm.);

Ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz. U. z 2016r., poz.1137, ze zm. zm.);

Ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2016r. poz. 487 ze zm. zm.);

Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990r o Policji (Dz. U. z 2016 r. poz. 1782, ze zm. zm.);

Ustawę z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016r. poz. 446, z zm.. zm.)

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które choć odwieczne dopiero od kilku lat istnieje w świadomości społecznej w naszym kraju i zaczyna być przedmiotem świadomych, skoordynowanych działań zaradczych.

Jerzy Mellibruda definiuje przemoc jako: "intencjonalne naruszenie mocy oraz wszelkich praw i dóbr osobistych jednostki w sposób uniemożliwiający jej obronę i powodujący szkody psychiczne, fizyczne, symboliczne i materialne".

Wśród form przemocy można wyróżnić:

przemoc fizyczną, która jest wymuszeniem na ofierze określonego zachowania poprzez klapsy, bicie pięścią, spoliczkowanie, szarpanie, popychanie, uderzenia, kopanie, itp. Skutkiem przemocy fizycznej są wszelkiego rodzaju zranienia, zasinienia, stłuczenia, złamania, cięcia, a czasem i wewnętrzne obrażenia ciała;
przemoc emocjonalną, która w zasadzie pojawia się jako pierwsza. Ma ona na celu pozbawić ofiarę zaufania do siebie i swoich kompetencji. Objawia się ona wyzywaniem, upokarzaniem ofiary wobec innych członków rodziny i znajomych, ciągłym krytykowaniem

i poniżaniem;

przemoc psychiczną, która polega na zadawaniu cierpień psychicznych. Może to być spowodowane np. kontrolowaniem i ograniczaniem kontaktów ofiary z przyjaciółmi, szkołą, znajomymi, zastraszaniem i grożeniem wyrządzenia krzywdy fizycznej ofierze bądź bliskim jej osobom;

przemoc ekonomiczną powodującą, że ofiara staje się zależna finansowo od sprawcy, co zmusza w rezultacie ofiarę do prośb o każdy grosz, kłamstw na temat wydatków. Nie może ona jednak podjąć pracy zarobkowej, bo sprawca na to nie pozwala;

przemoc seksualną, która polega na zmuszaniu ofiary do odbywania stosunków seksualnych w formie czy czasie, który jej nie odpowiada. Szczególnie okrutne i drastyczne są akty kazirodztwa, bo niszczą one psychikę dziecka oraz jego zaufanie do dorosłych.

K. Browne i M. Herbert do form maltretowania zaliczają również **zaniedbanie**, które jest przemocą w sensie metaforycznym, ale może powodować obrażenia fizyczne i psychiczne. Zaniedbanie może mieć

charakter rozmyślny lub nieświadomy. Pierwsze polega na odmowie wypełniania lub niewłaściwym wypełnianiu obowiązków opiekuńczych, w tym świadome stwarzanie emocjonalnych i fizycznych zagrożeń, np. ofiara celowo jest porzucana lub pozbawiana pożywienia. Nieświadome zaniedbanie spowodowane jest często niezrównoważeniem psychicznym sprawcy, brakiem właściwej wiedzy, lenistwem czy chorobą.

II. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE NOWE PIEKUTY.

Gmina Nowe Piekuty zajmuje teren o powierzchni 10 937 ha. Jest gminą wiejską, typowo rolniczą, zlokalizowaną w południowo - zachodniej części województwa podlaskiego, we wschodniej części powiatu wysokomazowieckiego. Jest jedną z mniejszych gmin powiatu. Na terenie gminy znajduje się 35 miejscowości posiadających status sołectwa.

Z danych ewidencji ludności (stan na 31.12.2016 r.) wynika, że w Gminie Nowe Piekuty zamieszkuje 4 030 mieszkańców w tym 1984 kobiet i 2046 mężczyzn z tego:

dzieci do 18 roku życia - 875 osób,

osób w wieku produkcyjnym (18-60/65) - 2 406,

osób w wieku poprodukcyjnym - 800.

Podmioty funkcjonujące na terenie gminy, które mogą świadczyć pomoc na rzecz ofiar przemocy w rodzinie

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Piekutach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowych Piekutach,
- Zespół Szkół w Nowych Piekutach,
- Zespół Szkół w Jabłoni Kościelnej,
- trzy Ośrodki Zdrowia;
  - w Nowych Piekutach
  - w Łopieniach Jeżach
  - w Jabłoni Kościelnej;
- trzy Parafie Rzymskokatolickie; w Nowych Piekutach, Jabłoni Kościelnej i Hodyszewie.

Z danych jakie posiada Lokalny Zespół do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wynika, że w ubiegłym roku funkcjonariusze Policji sporządzili na terenie naszej Gminy 20 „Niebieskich Kart” (NK) wszystkie NK były przekazane do prokuratury. Dwadzieścia rodzin było monitorowanych w związku z prowadzeniem procedury NK przez pracowników socjalnych z Ośrodka Pomocy Społecznej i funkcjonariuszy Policji. Sześciu rodzinom udzielono wsparcia finansowego w postaci zasiłków okresowych i celowych. Dzieci z tych rodzin miały zapewniony posiłek w szkołach w dni nauki, objęte były też opieką pedagogów w szkole stosownie do potrzeb. Szesnaście osób (w tym 4 mężczyzn i 12 kobiet) skorzystało z porad psychologa w punkcie istniejącym przy Urzędzie Gminy w Nowych Piekutach.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowych Piekutach w 2016 r:

- otrzymała dwanaście wniosków o podjęcie działań wobec osób nadużywających alkoholu,
- dziewięć rodzin, z którymi pracowano miało założone NK i występowała w nich przemoc spowodowana alkoholem,
- skierowano trzy osoby do sądu o wszczęcie postępowania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- dwie osoby zmotywowano i same podjęły terapię,

Pięciu członków rodzin, w których nadużywano alkoholu znalazło wsparcie i pomoc ze strony członków GKRPA.

Z obserwacji środowiska wynika, że problem przemocy domowej często wiąże się z problemem alkoholowym i brakiem środków finansowych. Ofiarami przemocy są najczęściej kobiety i będące świadkami dzieci niezależnie od tego jaką formę przybiera owa przemoc.

Z uwagi na konieczność zapewnienia profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom jak i ofiarom przemocy oraz z uwagi na konieczność podjęcia działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem tworzy się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy Gminy Nowe Piekuty na lata 2017-2020.

III. PROGRAM

Adresatami programu są:

- rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy,
- rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy,
- przedstawiciele instytucji i służb pracujący z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

Głównym celem programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc w rodzinie.

Szczegółowe cele Programu

- 1) rozwój współpracy w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.- koordynacja działań lokalnych podmiotów wobec zjawiska przemocy,
- 2) podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem,
- 3) systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie,
- 4) zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc, a w szczególności zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie
- 5) zapewnienie im miejsc w ośrodkach wsparcia.

Działania

Wyżej wymienione cele będą realizowane poprzez następujące działania:

- 1) uprzedzające (tj. diagnoza, informacja, edukacja kierowane do ogółu społeczeństwa),
- 2) interwencyjne;
  - opiekuńcze kierowane do osób doznających przemocy w rodzinie,
  - pouczające i izolujące kierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) działania edukacyjno-korekcyjne dla osób uwikłanych w przemoc domową,
- 4) socjalne (m.in. zapewnienie warunków bezpiecznego schronienia, zapewnienie dostępu do pomocy prawnej, socjalnej i medycznej),
- 5) szkolenia podnoszące umiejętności zawodowe osób zajmujących się pomaganiem rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy.

Podstawowe zadania do realizacji w ramach Programu

Zadanie 1: kontynuacja prac Interdyscyplinarnego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie - w celu szybkiego i skutecznego podejmowania działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych na podstawie diagnozy potrzeb.

Zadania Zespołu:

- 1) kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- 2) przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,

- 3) wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy oraz opracowanie adekwatnej strategii postępowania,
- 4) kierowanie ofiar i sprawców przemocy do odpowiednich specjalistów,
- 5) zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”,
- 6) monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy między różnymi instytucjami pomocowymi,
- 7) gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej.

Uchwała Rada Gminy określa tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.

Zadanie 2: przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym - w celu ułatwienia dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców gminy na temat przemocy domowej.

Realizacja zadania nastąpi poprzez:

- 1) rozpowszechnienie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy,
- 2) aktualizowanie tablic informacyjnych w Urzędzie Gminy Nowe Piekuty, komisariacie Policji w Sokolach, szkołach i placówkach opieki zdrowotnej,
- 3) publikowanie w lokalnej gazecie informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,

Zadanie 3: promowanie efektywnych sposobów rozwiązywania konfliktów w rodzinie oraz sposobów radzenia sobie z agresją i złością w celu nabycia umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją.

Realizacja zadania wobec:

- 1) dzieci i młodzieży – poprzez prowadzenie zajęć edukacyjno- wychowawczych w szkołach, przeprowadzenie szkolnych programów profilaktyki przemocy, wspieranie aktywnych form spędzania wolnego czasu promujących zachowania bez agresji,
- 2) dorosłych - poprzez poradnictwo, uczestnictwo w spotkaniach grupy AA i Al.-Anon oraz grupy terapeutycznej w Klubie Rodzin Abstynenckich „LABĘDŹ” w Wysokiem Mazowieckiem, przy którym utworzony jest Punkt Konsultacyjny.

Zadanie 4: udział osób, grup zawodowych w specjalistycznych szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy, w celu podniesienia poziomu wiedzy do realizacji działań pomocowych.

Realizacja zadania:

- 1) gromadzenie informacji dotyczących potrzeb szkoleniowych w sprawie zjawiska przemocy domowej,
- 2) pozyskiwanie różnych ofert szkoleniowych z zakresu przeciwdziałania przemocy,
- 3) finansowanie udziału w szkoleniach i konferencjach organizowanych dla osób i grup zawodowych bezpośrednio związanych z problematyką przemocy domowej.

Zadanie 5: zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Realizacja zadania:

- 1) gromadzenie informacji na temat działających ośrodków wsparcia (zasady funkcjonowania, zasady kierowania, odpłatność)
- 2) kierowanie osób do ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy.

Zadanie 6: zapewnienie porad specjalistów z zakresu poradnictwa psychologicznego i prawnego.

Realizacja zadania:

- 1) kierowanie osób do punktu informacyjnego (psycholog) gdzie udzielane są porady odnośnie problemów rodzinnych, małżeńskich, problemów z dziećmi i młodzieżą, i przemocy w rodzinie,

- kierowanie osób do specjalisty (prawnika) prawa rodzinnego, opiekuńczego i karnego,
- 2) ułatwienie dostępu do psychologa poprzez udostępnienie lokalu w budynku urzędu gminy i zorganizowanie stałych dyżurów – przynajmniej 1 dzień w miesiącu.

Realizatorzy Programu

Realizatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Piekutach we współpracy z:

- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowych Piekutach,
- - Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Wysokiem Mazowieckiem,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem,
- szkołami z terenu gminy,
- Policją,
- sądem,
- organizacjami pozarządowymi i Kościołem Katolickim.

Oczekiwane efekty programu:

- systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie wrażliwości społecznej wobec aktów przemocy w rodzinie,
- podwyższenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie skutków psychologicznych wynikających z przemocy w rodzinie,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa członków rodzin doświadczających przemocy w rodzinie,
- nabycie umiejętności asertywnych zachowań przez osoby i rodziny dotknięte bądź zagrożone zjawiskiem przemocy domowej.

Wskaźniki oceny realizacji programu

Dla oceny realizacji Programu konieczne jest określenie mierzalnych wskaźników, które pokazywać będą efekty realizacji zadań:

- liczba rodzin objętych działaniami pomocowymi,
- liczba porad udzielonych ofiarom przemocy,
- liczba rozpowszechnionych materiałów o charakterze informacyjno-edukacyjnym,
- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych, bądź spotkań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie organizowanych na terenie gminy Nowe Piekuty,
- liczba przeszkolonych osób - przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie,
- liczba sfinansowanych szkoleń.

Czas realizacji

Realizacja działań zawartych w Programie opracowanym na lata 2017-2020, będzie miała charakter ciągły i będzie poddawana ewaluacji, która pozwoli na udoskonalenie kierunków sposobu jego działania.

Finansowanie programu

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będą środki finansowe pochodzące z budżetu Gminy Nowe Piekuty. Środki na obsługę organizacyjno - techniczną zespołu interdyscyplinarnego przewidywane są w planie finansowym Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowych Piekutach.

Sprawozdawczość

Realizator programu składa Radzie Gminy sprawozdanie roczne z jego realizacji za rok poprzedni do końca pierwszego kwartału nowego roku.

HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2017-2020

ZADANIE	FORMY REALIZACJI	TERMINY/ UWAGI
Kontynuacja prac Interdyscyplinarnego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie - w celu szybkiego i skutecznego podejmowania działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych na podstawie diagnozy potrzeb.	<ul style="list-style-type: none"> Ø kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy, Ø przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy, Ø wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy oraz opracowanie adekwatnej strategii postępowania, Ø kierowanie ofiar i sprawców przemocy do odpowiednich specjalistów, Ø zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”, Ø monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy między różnymi instytucjami pomocowymi, Ø gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej. 	praca ciągła
Przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym w celu ułatwienia dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców gminy na temat przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> Ø rozpowszechnienie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy, Ø aktualizowanie tablic informacyjnych w Urzędzie Gminy Nowe Piekuty, komisariacie Policji w Sokołach, szkołach i placówkach opieki zdrowotnej, Ø publikowanie w lokalnej gazecie informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej, 	praca ciągła wg. potrzeb nie rzadziej niż raz w roku
Promowanie efektywnych sposobów rozwiązywania konfliktów w rodzinie oraz sposobów radzenia sobie z agresją i złością w celu nabycia umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją.	<ul style="list-style-type: none"> Ø wobec dzieci i młodzieży – poprzez prowadzenie zajęć edukacyjno-wychowawczych w szkołach, przeprowadzenie szkolnych programów profilaktyki przemocy, wspieranie aktywnych form spędzania wolnego czasu promujących zachowania bez agresji, Ø wobec dorosłych - poprzez poradnictwo, uczestnictwo w spotkaniach grupy AA i Al.-Anon oraz grupy terapeutycznej w Klubie Rodzin Abstynenckich „LABEŹ” w Wysokiem Mazowieckiem, przy którym utworzony jest Punkt Konsultacyjny. 	w zależności od potrzeb w zależności do potrzeb

<p>Udział osób grup zawodowych w specjalistycznych szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy, w celu podniesienia poziomu wiedzy różnych grup do realizacji działań pomocowych..</p>	<p>Øgromadzenie informacji dotyczących potrzeb szkoleniowych w sprawie zjawiska przemocy domowej, Øpozyskiwanie różnych ofert szkoleniowych z zakresu przeciwdziałania przemocy, Øfinansowanie udziału w szkoleniach i konferencjach organizowanych dla osób i grup zawodowych bezpośrednio związanych z problematyką przemocy domowej.</p>	<p>praca ciągła</p> <p>w zależności od potrzeb</p>
<p>Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.</p>	<p>Øgromadzenie informacji na temat działających ośrodków wsparcia (zasady funkcjonowania, zasady kierowania, odpłatność) Ø Kierowanie osób wymagających tego do ośrodka interwencji kryzysowej i innych placówek świadczących tego typu pomoc.</p>	<p>praca ciągła</p> <p>w zależności od potrzeb</p>
<p>Zapewnienie porad specjalistów z zakresu poradnictwa psychologicznego i prawnego</p>	<p>Økierowanie osób do Punktu Konsultacyjnego gdzie udzielane są porady odnośnie problemów rodzinnych, małżeńskich, problemów z dziećmi i młodzieżą, przemocy w rodzinie, a także z zakresu pomocy społecznej, prawa rodzinnego, opiekuńczego i karnego, Øułatwienie dostępu do psychologa poprzez udostępnienie lokalu w budynku Urzędu Gminy w Nowych Piekutach i zorganizowanie stałych dyżurów – przynajmniej 1 dzień w miesiącu.</p>	<p>praca ciągła</p>

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Radziszewski